

11

**VOORMALIGE DRIJFRIEMENFABRIEK
HAAGEN-DRAAIJER
ONDER DE WAAL 34**

De voormalige drijfriemenfabriek Haagen-Draaijer van T.H. Haagen was actief tussen 1940 en 2006. In 1940 fuseerde het bedrijf met Drijfriemenfabriek Krimpen van Roest. Deze fabriek is een belangrijk voorbeeld van industrieel erfgoed. In de fabriek werden drijfriemen gemaakt voor de machines van de scheepswerf.

12

**SCHIEPWERF EN
DIRECTEURSWONING
RIJSDIJK 64**

Deze villa aan de Rijsdijk is omstreeks 1865 gebouwd voor de scheepsbouwersfamilie Smit. Van 1853 tot 1947 was op de landtong achter het huis de scheepswerf J&K Smit gevestigd. Van de scheepswerf resteert enkel nog een scheepshelling die te zien is vanaf de dijk, voorbij het huis. Op de scheepswerf zijn vele zeilschepen gemaakt, waaronder de Geertruida Gerarda uit 1904, het grootste ooit in Nederland gebouwde zeilschip. Na de oorlog maakte men een doorstart met de Aluminium Verwerkende Industrie J&K Smit. Op de bouwelling bouwde men onder een Romneyloods mijnnevgers voor de marine.

14

**RIETVELDHUIS
RIJSDIJK 22**

Op Rijsdijk 22 staat het Rietveldhuis dat is gebouwd in 1938 en ontworpen door architect Gerrit Rietveld. Uniek aan dit ontwerp is het Noorse dak. Rietveld was een bekende Utrechtse kunstenaar en meubelontwerper en hij is onder meer bekend van de Rietveldstoel. Gerrit Rietveld was lid van de kunststroming De Stijl. Hij was een pionier van het nieuwe bouwen.

15

**MONUMENT KRUKAS
DE MARKT**

Dit monument is feestelijk onthuld in 2017. Het is opgericht ter herinnering aan de machinebouw en industrie in Krimpen a/d Lek. De uitvoerend kunstenaar is Leo Jongenotter. Het monument bestaat uit de 'krukas' van een scheepsdieselmotor. Deze krukas is in 1964 vervaardigd bij de *Bolnes motorenfabriek* en heeft 36 jaar gefunctioneerd in een dieselmotor. Bolnes is opgericht in 1885 in Bolnes en het is in 1910 verplaatst naar de Zaag in Krimpen a/d Lek. Tot 1988 bouwde het bedrijf dieselmotoren en verleende het wereldwijd service. Het bedrijf is jarenlang een belangrijke werkgever geweest voor inwoners van Krimpen a/d Lek.

13

**UITKIJKPUNT KARIMATAGAT
T.O. RIJSDIJK 35**

Op de dijk is een plaquette Karimatagat. Hier waren de helling en haven van de scheepswerf. Op de plek staat een bord dat in 2016 is geplaatst bij het afsluiten van dijkversterkingswerkzaamheden. Het 'gat' is lang gebruikt als loswal voor allerlei goederen. De bijzondere naam voor deze haven is afkomstig van de grote tinbaggermolen 'Karimata' die hier afmeerde van oktober 1938 tot juli 1939.

Op z'n tijd
een terrasje
aandoen

Krimpen aan de Lek

ROUTESCHRIJFING WANDELING ± 5,2 KM

Start bij **1**: Cultuurhuis. Verlaat De Markt, LA (linksaf) Hoofdstraat. Dan RA (rechtsaf) Dorpsstraat. Schuin tegenover is **2**: Nederlands Hervormde kerk en erna **3** en **4**. RA dijk af naar Mandemakersstoep. Achter Dorpsstraat 136 is **5** aan rechterkant. Einde Mandemakersstoep RA Admiraal De Ruyterstraat voor **6**. Dan LA Schoolstraat en op Schoolstraat 18 is **7**. LA Klaverstraat, dan RA Florastraat. Net voor de bocht naar rechts, bij kruising met Speenkruidstraat, is **8**. Met bocht mee naar rechts Florastraat (later Schepenstraat en Rembrandtstraat). LA Hoofdstraat, bij kruising

links aanhouden en Groenland inslaan. RA Baken voor **9**. Keer terug naar Groenland. Bij kruising LA Tiendweg. RA Breekade, met weg mee Breekade vervolgen. Bij kruising met Ooster Lekdijk is zicht op **10**. Dan RA Ooster Lekdijk richting dorpskern, buig af naar links. Ooster Lekdijk wordt Onder de Waal. Net voor kruising met Oosterstraat is **11** aan linkerhand. Vervolg Onder de Waal (later Rijsdijk). Bij Rijsdijk 64 (linkerkant) is **12**, dan tegenover Rijsdijk 35 is **13** en op Rijsdijk 22 is **14**. Vervolg Rijsdijk, dan RA Hoofdstraat. Op het marktplein is **15**.

COLOFON

Beeld, tekst en input: Historische vereniging Crempene, Stichting Cultuur Historisch Overleg Krimpenerwaard (SCHOK), gemeente Krimpenerwaard, Bromografia, Lyanne de Laat, OpenStreetMap als open data (onder OdBL), Elsa Moerkerken-Dekker **Eindredactie en coördinatie:** Lyanne de Laat, Nancy Markus **Opmaak:** Studio Kontakt Mediapartners **Uitgave:** gemeente Krimpenerwaard, T 14 0182, E info@krimpenerwaard.nl, www.krimpenerwaard.nl, [f gemeentekrimpenerwaard](https://www.facebook.com/gemeentekrimpenerwaard)

Krimpen a/d Lek is het oudste dorp in de Krimpenerwaard, want de Heerlijkheid Crempene wordt in een proclamatie van 2 mei 1064 voor het eerst genoemd. Ze bestond uit vier stukken land en omvatte ook het grondgebied van Krimpen a/d IJssel. Vanaf 1425 stond er een kruiskerk die in 1939 is afgebroken. In 1940 kwam er een nieuwe kerk met een walvis in plaats van haan op de toren. In de 18e eeuw was hier rederij Van Holst gevestigd, die zich richtte op de walvisvangst. Naast de kerk is het autoveer. Dit veer werd voor het eerst genoemd in 1358 en het was onderdeel van de belangrijke noord-zuidroute. De ligging aan de rivier is bepalend geweest, want het dorp was in 1575 een strategisch bolwerk door het rivierenknooppunt Lek, Noord en

Nieuwe Maas. Spanjaarden bezetten Krimpen en na een hevige strijd bevrijdden de Prins van Oranje en de Geuzen de Krimpense Schans weer in 1576. Door de eeuwen heen was hier zalm- en steurvisserij. De zalmbank stond tussen de kerk en het veer. Ook waren veeteelt, scheepsbouw en handel belangrijke bestaansmiddelen. Het dorp had ook scheepswerven en timmerwerkplaatsen. Op scheepswerf J&K Smit zijn veel grote zeilschepen gebouwd. In 1904 werd het laatste gebouwde zeilschip, de viermast bark Geertruida Gerarda van rederij Pieter van der Hoog, te water gelaten. Van 1850 tot 1867 was er een particuliere Zeevaartschool waar ook reder Pieter van der Hoog zelf zijn opleiding volgde.

**CULTUURHUIS
DE MARKT 201**

In het Cultuurhuis zijn een bibliotheek, theaterzaal en het Historische Ontmoetingspunt (HOP) gevestigd. De bibliotheek bezit onder meer historische boeken over Krimpen aan de Lek. In het Cultuurhuis zijn diverse historische voorwerpen te bezichtigen, zoals de scheepsbel, burgemeesterskast en zalmplank.

**NEDERLANDS HERVORMDE KERK
DORPSSTRAAT 1**

De huidige Nederlands Hervormde kerk kwam in 1940 tot stand naar ontwerp van architecten M.C.A. Meischke en W. Vermeer en ze verving de oude dorpskerk. Het interieur is afkomstig uit de oude kerk, waaronder de preekstoel (1615) en het doophek (ca. 1730). In 2003 is de kerk aan de oostzijde uitgebreid met 't Voorhof. De walvis als windwijzer op de kerktoren herinnert aan de walvisvaart van 1714 tot 1786. Rederij Van Holst en veel commandeurs kwamen uit Krimpen a/d Lek.

**VOORMALIG RAADHUIS EN
POLITIEBUREAU
DORPSSTRAAT 7**

Dit voormalige raadhuis is gebouwd in neorenaissancestijl en het heeft een balkon en gemeentewapen. Het is oorspronkelijk gebouwd als woonhuis voor familie Boogaardt. Door ruiling in 1951 werd het een raadhuis tot 1995. Nu is het weer een woonhuis. Onder het gemeentehuis was vroeger het politiebureau.

**VOORMALIGE PASTORIE
DORPSSTRAAT 9**

Dit pand is de voormalige pastorie die is gebouwd in 1933 en ontworpen door architect M.C.A. Meischke uit Rotterdam. De plaquette aan de muur heeft mej. De Ridder geschonken. Het pand is deels gesloopt in 1963 en vervangen door een garage. Nu is het een woonhuis. Er waren ook een zondagschool en catechisatielokaal naast het woonhuis.

**VOORMALIGE SCHOOL MET
DE BIJBEL EN SCHOOLMEESTERSHUIS
DORPSSTRAAT 152-154**

Het gebouw is niet het eerste schoolgebouw van de Christelijke Schoolvereniging op Gereformeerde Grondslag voor lager onderwijs. Op 1 april 1905 begon men met het geven van onderwijs in een houten loods aan de Dorpsstraat. In 1968 is er een nieuwe school gebouwd aan de Admiraal de Ruyterstraat, die in 1985 de naam De Wegwijzer kreeg. Deze is in 2013 afgebroken en de school is nu ondergebracht in het nieuwe multifunctionele gebouw, MFA. Een van de meesters van weleer, J.W. Grisnigt, schreef jeugdboeken over de walvisvaart en in 1940 verscheen het boekje *Krimpen aan de Lek in vroeger eeuwen*.

**MFA
ADMIRAAL DE RUYTERSTRAAT 1**

Dit gebouw is de Multi Functionele Accommodatie (MFA) uit 2013 naar een ontwerp van Atelier Pro Architecten. Het is een nieuw multifunctioneel gebouw voor OBS Prinses Ireneschool, CBS De Wegwijzer, Buiten Schoolse Opvang (BSO) en gymzaal.

**VOORMALIGE OBS PRINSES IRENE
SCHOOLSTRAAT 18**

OBS Prinses Irene is destijds gebouwd in 1925 en de architect heette Piet Cramer. Dit schoolgebouw verving in 1925 de Openbare Lagere School no.1 aan de Dorpsstraat. In de Schoolstraat is veel sociale woningbouw. In de jaren '50 zijn de huizen opgevijseld. Aan de linkerkant staan ook particuliere huizen, diverse naar ontwerp van architect Cornelis Verhoeff. Inmiddels zijn er acht woningen in het voormalige schoolgebouw.

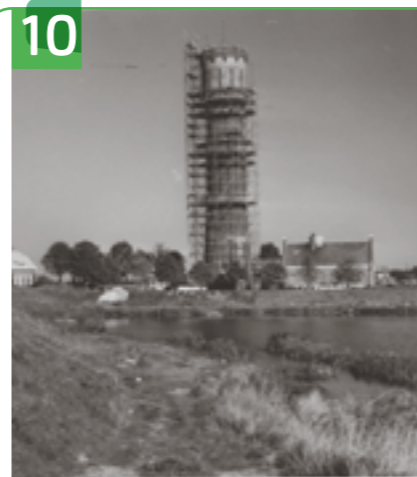
**KUNSTWERK VOORMALIGE
OBS FLORASCHOOL
KRUISING FLORA-/SPEENKRUIDSTRAAT**

Bij Speenkruidstraat 1 hangt aan de zijgevel een kunstwerk uit 1974 dat burgemeestersdochter Elise van Dienst maakte. Het is afkomstig van de oude OBS Floraschool die is afgebroken in 1994. Er staan nu woningen. Het kunstwerk is bewaard gebleven en het hangt nu aan deze woning.

**OBS FLORASCHOOL
BAKEN 19**

Sinds de bouw in 1994 is hier de OBS Floraschool. De school staat in de wijk Tiendweg Noord. Bij de school staat het kunstwerk 'Baken' dat gemaakt is door Dicky Brand.

**WATERTOREN SCHUWACHT
SCHUWACHT 5**

De watertoren c.q. waterleidingbedrijf bij Schuwacht is van verre te zien. Het is gebouwd in 1909 naar een ontwerp met neorenaissance details van firma Smit & Visser uit Papendrecht. De toren is 47 meter hoog en heeft een stalen bolbodemreservoir van 250 m³. De toren is niet meer in gebruik.

Naast de watertoren zijn ook het pompgebouw, filtergebouw, waterleidingterrein en de dienstwoning rijksmonumenten. Het waterleidingbedrijf bood als eerste in Nederland een intergemeentelijke drinkwatervoorziening voor Krimpen a/d Lek, Lekkerkerk, Krimpen a/d IJssel en Ouderkerk a/d IJssel.

**Geniet van
ons prachtige
erfgoed!**